
Lauri Jääskeläisen avauspuheenvuoro Rakennustarkastuspäivillä Vantaalla

VALOA NÄKYVISSÄ

Rakennustarkastusyhdistys RTY ry:n vuotuiset Rakennustarkastuspäivät on alan suurin vuotuisen koulutustapahtuma. Paitsi ajankohtaista tiedonpäivitystä, tarjoaa tapahtuma mahdollisuuden vaihtaa ajatuksia ja tuntemuksia kollegojen kesken. Rakennustarkastajan työ on eritoten pienissä kunnissa yksinäistä työtä. On helpottavaa, että edes kerran vuodessa voi vapaasti, joko auditorioissa tai, mikä useimmille on luontevampaa, tauoilla ja iltakeskusteluissa, ihmetellä maailman menoa.

Maankäyttö- ja rakennuslain voimaantulo kuusi vuotta sitten oli merkittävä yhteiskunnallinen tapahtuma. Samalla kun maankäytön suunnittelu, kaavoitus, on puhuttanut, on vähemmälle huomiolle jäänyt se tosiasia, että aika monessa kunnassa rakennustarkastaja on ainoa kunnan viranhaltija, joka maankäyttö- ja rakennuslakia soveltaa ammatikseen ja työkseen. Yhdistyksen viime syksynä toteuttama Rakennustarkastuskysely 2005 tosin osoittaa, että yhä useampi rakennustarkastaja hoitaa erilaisia yhdistelmävirkoja. Kyselyn tuloksista kertoo iltapäivällä tarkemmin yhdistystä 12 vuotta sen puheenjohtajana johtanut Klaus Pelkonen. Klasi jätti täysin palvelleena puheenjohtajuuden vuoden vaihteessa.

Kyselyn tuloksia päästiin hyödyntämään heti tuoreeltaan. Ympäristöministeriössä valmisteltiin loppuvuodesta 2005 vastausta Eduskunnalle kuntien rakennusvalvonnan tilasta. Ministeriön vastauksesta tuli perusteellinen katsaus rakennusvalvonnan lainsäädännön perusteisiin, maankäyttö- ja rakennuslain toimivuuteen ja lukuisiin viime vuosikymmenten aikana tehtyihin selvityksiin. Jos haluaa saada tiivistetyn katsauksen julkisen rakennusvalvonnan kehityksestä 1960 – luvulta tähän päivään, kannattaa ministeriön vastaus lukea huolella.

Ympäristöministeriön vastaus on merkillepantava muussakin mielessä. Vastaus sisältää hiukan laskutavasta riippuen yksitoista tai kaksitoista toimenpide-ehdotusta sekä kannanoton erikseen laadittavasta rakentamisen ohjauksesta koskevasta palvelutasosuosituksesta.

Juurikaan liioittelematta voi väittää, että jo käynnistyneen rakennusvalvonnan palvelutasosuosituksen laatiminen on tärkein julkista rakennusvalvontaa koskettava hanke sitten maankäyttö- ja rakennuslain säätämisen. Suosituksen pohjaksi tultaneen ottamaan ministeriön vastaukseen sisältyviä toimenpide-ehtotuksia ja niitä tarkemmin täsmentämään.

Tilanne vaikuttaa samalla kertaa lupaavalta ja haastavalta. Lupauksia ja toiveita herättävää on, että julkisen rakennusvalvonnan rooli ja merkitys maan tärkeimmän kansallisvarallisuuden, rakennetun ympäristön, sekä esteettistä että teknistä laatua edistävänä nähdään tärkeänä. Rakennustarkastaja tekee tärkeää yhteiskunnallista työtä. Ei ole rakennustarkastajan vika, jos rakennusvalvonnan perustehtävän hoitamisen edellytyksiä ajoittain kutistetaan kohtuuttomasti. Juuri nyt näyttää siltä, että ainakin valtiovallan taholla on huomattu rakennustarkastuksen erittäin kustannustehokas toiminta.

Haastavuutta tuovat kaikki ne ehdotetut parantamistoimenpiteet, joiden toteutumisen ei soisi hankaloituvan tekijöiden puutteeseen. Joka tapauksessa Suomen Kuntaliitto on ottanut haasteen vastaan ja käynnistänyt omalta osaltaan selvitystyön. Työ tähtää valtakunnalliseen rakennusvalvonnan palvelutasosuositukseen.

Maan rakennustarkastajakunnan kokoavan Rakennustarkastusyhdistyksen itsestään selvänä tehtävänä on edistää palvelutasosuosituksen aikaansaamista. Sen yksityiskohdista saattavat yhdistyksen jäsenet olla hyvinkin eri mieltä. Olennaista kuitenkin on, että kunnista lähdetään reippaasti ja kuvia kumartelematta työryhmiin mukaan silloin kun kutsu käy. Vaikka kysymys on suosituksesta, tulee se linjaamaan julkisen rakennusvalvonnan painopisteitä pitkiksi ajoiksi eteenpäin.

Kuntien rakennustarkastajat ovat tottuneet siihen, ettei heidän työnsä nouse kärkeen silloin kun tiedustellaan kuntien vastuulla olevien tehtävien tärkeyttä tai mieluisuutta. Ei ole yllättävää, että kuntalaiset arvostavat terveys-, koulutus-, sosiaali- tai kulttuuripalveluja ohitse monen muun.

Monet rakentamisen ammattilaiset sen sijaan osaavat julkista rakennusvalvontaa arvostaa. Rakennusvalvonta on parhaimmillaan oiva kumppani ja lisäarvoa tuottava yhteistyötaho, kun tavoitellaan entistä laadukkaampaa rakentamista. Rakennustarkastajakunnan ja RTY:n kannattaa suhtautua ennakkoluulottomasti ja uusia väyliä avaten kaikkiin mahdollisiin yhteistyökuvioidiin, joiden taustalla on vilpitön halu edistää rakentamisen kulttuuria. Julkinen rakennusvalvonta on parhaimmillaan pitkäjänteistä ja sitkeää työtä, joissa pikavoittojen sijaan haetaan kestävämpiä arvoja. Kaikki tahot, jotka haluavat edetä kuntien rakennustarkastajien kanssa kohti entistä vastuullisempaa rakentamista, ovat mitä lämpimimminkin tervetulleita rakennustarkastajien kumppaneiksi.

Toivotan läsnä olevat tervetulleiksi järjestyksessä 44. Rakennustarkastuspäiville. Ottakaa tapahtumasta kaikki mahdollinen irti!

Lauri Jääskeläinen
Rakennustarkastusyhdistys RTY ry:n puheenjohtaja